

LBRIS

We know
books

**TERRY
PRATCHETT**

BĂRBAȚI SUB ARME

editura rao

Bărbaiți sub arme / Terry Pratchett ; trad.: Alice Popescu. –
București : Editura RAO, 2015
ISBN 978-606-609-765-9

I. Popescu, Alice (trad.)

821.111-31=135.1

Editura RAO
Str. Bărgăului, nr. 9-11, București, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

TERRY PRATCHETT
Men at arms

© Terry and Lyn Pratchett 1993
Publicat pentru prima dată de Victor Gollancz Ltd, Londra
Toate drepturile rezervate

Traducere din limba engleză
ALICE POPESCU

© Editura RAO, 2013
Pentru versiunea în limba română

2015

ISBN 978-606-609-765-9

Caporalul Morcove, din Garda Orașului Ankh-Morpork (Patrula de Noapte), se așeză la masă, în cămașă de noapte, luă creionul, îi supse capătul câteva clipe, apoi scris:

Dragă Mamii și Tatii,

Ei iată încă o Vestă Memorabilă, căci am fost avansat Caporal!! Asta înseamnă încă cinci dolari în plus pe lună plus pe lângă asta un surtuc nou cu, două galoane pe el. Și o insignă nouă de aramă! Este o Mare responsabilitate!! Toate astea din cauză că am primit recruți noi fiindcă Patricianul care, după cum vam informat anterior este conducătorul orașului, a fost de acord că Garda trebuie să reflecte înfățișarea etnică a Orașului...

Morcove făcu o pauză, privind pe ferestruica prăfuită a dormitorului său, la lumina înserării care se furișă peste râu. Apoi se aplecă din nou deasupra hârtiei.

...ceea ce eu nam înțeles prea bine dar probabil are dea face cu fabrica de cosmetice a lui Grabpot Trăsnetaprig, piticul. Iar Căpitanul Vimes despre care va-m scris deseori părăsește, Garda ca să se căsătorească și să Devină un Domn și, toți îi dorim numai fericire, el ma învățat Tot ce Știu mai puțin, ce am învățat eu singur. Facem chetă ca săi luăm un Cadou Surpriză, mam gândit la un ceas din astea noi care n-au nevoie de demoni ca să meargă și am putea scrie pe dos ceva ca de pildă „Un ceas dela, Vechii tăi Prieteni din

Gardă¹, asta-i un Calanbur sau Joc de Cuvinte. Nu știu cine va fi noul căpitan, Serg. Colon zice că dacă-l e-o să Demisioneze, Caporalul Nobbs...

Morocove privi din nou pe geam. Fruntea lui mare și onestă se încreți de efort, în timp ce-și storcea creierii să găsească ceva pozitiv de spus despre caporalul Nobbs.

...e mai potrivit în actualul său Rol, iar eu n-am destulă vechime în Gardă. Așa că va trebui să Așteptăm și vom Vedea...

La începutul afacerii a fost, cum deseori se-nîmplă, o moarte. Și o înmormântare, într-o dimineță de primăvară, cu o pâclă atât de deasă pe pământ, încât curse în groapă, iar sicriul fu coborât într-un nor.

Un maidanez mic și cenușiu, gazdă a atâtor boli câinești asortate, încât era înconjurat de-un norișor de praf, privea impasibil de pe grămada de pământ.

Diverse mătuși în vârstă plângeau. Dar Edward d'Eath² nu plângea, din trei motive. Era fiul cel mare al mortului, al treizeci și șaptelea lord d'Eath, și Nu Se Cădea ca un d'Eath să plângă; era – abia de curând, diploma nici nu se uscaseră de tot – un Asasin, și asasinii nu plângeau când murea cineva, că altfel ar fi trebuit s-o țină tot așa; și era furios. De fapt, era turbat de furie.

Furios că fusese nevoit să împrumute bani pentru înmormântarea asta ieftină. Furios pe vreme, pe cimitirul ăsta vulgar, pe felul în care zgomotul de fond al orașului nu se schimbaseră în niciun fel, nici măcar pentru un asemenea eveniment. Furios pe istorie. Nu astfel fuseseră orânduite lucrurile.

¹Joc de cuvinte în engleză: „watch“ înseamnă și ceas de mână, și gardă, cart, a supraveghea. (n.tr.)

²Joc de cuvinte: d'Eath = death, însemnând moarte (n.tr.)

Nu așa ar fi trebuit să fie.

Privi, dincolo de fluviu, la silueta masivă și mohorâtă a Palatului, și furia lui se făcu ghem, devenind o lentilă.

Edward fusese trimis la Breasla Asasinilor fiindcă aceasta avea cea mai bună școală pentru cei al căror rang social e considerabil mai ridicat decât inteligența. Dacă ar fi fost educat ca bufon, ar fi inventat satira și ar fi scornit lucruri periculoase despre Patrician. Dacă ar fi fost educat ca hoț¹, ar fi intrat prin efracție în Palat și-ar fi furat ceva de mare valoare de la Patrician.

Dar... el fusese trimis la Asasini...

În acea după-amiază, vându ce mai rămăsese din moștile d'Eath și se înscrise din nou la școala Breslei.

La programul de doctorat.

Obținu punctajul maxim, pentru prima dată în istoria Breslei. Șefii lui îl considerau un om ce merită ținut sub observație – și anume pentru că avea el ceva care-i neliniștea până și pe asasini, preferabil de la distanță.

În cimitir, unicul gropar astupa groapa care era cel din urmă loc de odihnă al bătrânului d'Eath.

I se părea că-i trec niște gânduri prin cap. Sunau cam așa:

E vreo șansă să fie vreun os pe-acolo? Nu, nu, scuze, asta a fost de prost gust, uită că am spus-o. Dar ai sendvișuri cu friptură de vită în chestia aia, cutia ta cu mâncare, cumîizice. Ce-ar fi să-i dai unul cățelului drăguț de colo?

Omul se sprijini în cazma și se uită în jur.

Maidanezul cenușiu îl privea cu atenție.

Și spuse: Ham?

Edward d'Eath avu nevoie de cinci luni până să găsească ceea ce-i trebuia. Căutarea era îngreunată de faptul că nu

¹Dar unui gentleman nici nu i-ar trece prin cap să se facă hoț.

LIBRIS | We know books

știa ce caută, știa doar că va recunoaște acel lucru când îl va găsi. Edward credea cu tărie în Destin. Oamenii ca el așa fac de obicei.

Biblioteca Breslei era una dintre cele mai mari din oraș. În ceea ce privește anumite domenii mai specializate, era cea mai mare. Acestea se refereau la regretabila scurtime a vieții omenesci și la mijloacele de a o realiza.

Edward petrecea mult timp acolo, deseori pe treapta cea mai de sus a unei scărițe, deseori înconjurat de nori de praf.

Citi toate lucrările cunoscute despre armamente. Nu știa ce caută, dar găsi informația, într-o notiță de pe marginea unui tratat, altfel foarte incorect și plicticos, despre balistica arbaletelor. O copie cu mare atenție.

Edward petrecea mult timp și printre cărțile de istorie. Breasla Asasinilor era o asociație de gentlemeni de viță nobilă, și oamenii de felul lor privesc întreaga istorie consemnată ca pe un fel de registru de pedigree. Biblioteca Breslei avea foarte multe cărți de istorie, și o întregă galerie de portrete de regi și regine¹, iar Edward d'Eath ajunsese să le cunoască fețele aristocratice mai bine decât pe a sa. Acolo-și petrecea pauzele de masă.

Mai târziu, s-a spus că în perioada aceea a fost supus unei influențe nefaste. Dar secretul poveștii lui Edward d'Eath era că nu a primit niciun fel de influență din afară, decât dacă vrem să o luăm în seamă pe cea a tuturor acelor regi morți. Nu a fost influențat decât de el însuși.

Aici greșesc oamenii. Indivizii nu sunt membri deplin ai neamului omenesc de la natură, decât din punct de vedere biologic. Au nevoie să fie înghionțiți de colo colo de mișcarea browniană a societății, care e un mecanism prin care oamenii își amintesc neîncetat unii altora că sunt... în fine... oameni.

¹ Dedesubtul cărora deseori se găseau mici plăcuțe discrete, purtând numele persoanei care-i ucisese. Aceasta era, în fond, galeria de portrete a *Asasinilor*.

Iar el se ghemuia, înfășurându-se în spirală, spre interior, așa cum se întâmplă de obicei în asemenea cazuri.

Nu avusese un plan. Se retrăsese doar, cum fac cei care se simt atacați, pe o poziție mai ușor de apărat, în speță, trecutul, și apoi se întâmplă ceva care avu asupra lui Edward același efect pe care l-ar avea găsierea unui plesiozaur în havuzul din grădina asupra unui cercetător al reptilelor fosile.

Ieșise afară, într-o după-amiază călduroasă, clipind în soare, după o zi petrecută în compania gloriei defuncte, și văzuse chipul trecutului cum se plimba pe stradă, dând amical din cap către trecători.

Nu se putuse controla. Strigase:

– Hei, tu! Ci-cine ești?

Trecutul răspunse:

– Caporalul Morcove, domnule. Patrula de Noapte. Sunteți domnul d'Eath, nu-i așa? Vă pot fi de folos?

– Cum? Nu! Nu. Vezi-ți de treabă!

Trecutul zâmbi și-l salută din cap, apoi porni din nou, spre viitor.

Morcove își luă ochii de la perete.

Am cheltuit trei dolari pe un iconograf care, e o cutie cu un drăcușor înăuntru care pictează poze ale lucrurilor, sunt la mare Modă. Alăturat vă trimit poze cu camera mea și prietenii mei din Patrulă, Nobby e cel care face un Semn Umeristic dar în fond e un Diamant Neșlefuit și are suflet bun.

Se opri din nou. Morcove le scria celor de acasă cel puțin o dată pe săptămână. Așa făceau de obicei piticii. Morcove avea doi metri înălțime, dar fusese crescut ca pitic, și apoi crescuse mai departe ca om. Eforturile literare nu-i stăteau în fire, dar el persevera.

Lui Edward nu-i venea să creadă. Consultă cronicile. Le consultă din nou. Puse întrebări și, fiindcă erau întrebări destul de nevinovate, oamenii îi dădură răspunsuri. În final, își luă o vacanță și plecă în munții Vârfu Berbecelui, unde investigații atente îl conduseră la minele piticești din jurul Capului de Aramă, și de acolo la un aparent banal luminiș dintr-o pădure de fag unde, într-adevăr, după câteva minute de săpături atente, găsi urme de cărbune.

Își petrecu o zi întreagă acolo. La sfârșit, când puse cu grijă frunzele putrede la loc, se convinsese.

Ankh-Morpork avea din nou un rege.

Și așa era *drept*. Și mâna *Sorții* fusese cea care făcuse ca Edward să observe asta *exact* când avea Planul formulat. Și era *drept* să fie mâna *Sorții*, iar orașul va fi *Salvat* de prezentul său ticălos de către *gloriosul* său trecut. El avea *Mijloacele*, și avea și *Scopul*. Și așa mai departe... Gândurile lui Edward sunau deseori așa.

Era în stare să gândească în *italice*. Asemenea oameni trebuie ținuti sub observație.

Preferabil, de la o distanță sigură.

Ma interesat scrisoarea voastră în care scriați că au fost oameni care au venit și au întrebat de mine, e Uluitor, sunt abia de cinci minute în Oraș și deja sunt Celbru.

M-am bucurat tare mult să aud că ați deschis puțul nr. 7. Să Știți că deși sunt foarte fericit aici îmi e dor de Vremurile Bune de acasă. Câteodată în ziua mea liberă merg să șed într-o pivniță și mi dau în cap cu mânerul toporului dar Nu e La fel.

Sper ca prezenta săvă găsească sănătoși, al vostru credincios,

Fiul vostru, adoptat, iubitor,

Morcove.

Împături scrisoarea, puse pozcele înăuntru, o sigilă cu niște cerea de lumânare pe care-o apăsă la locul ei cu degetul mare, și-o puse în buzunarul de la pantaloni. Poșta piticească spre munții Vârfu Berbecelui era de încredere. Din ce în ce mai mulți pitici veneau să lucreze în oraș și, fiindcă piticii sunt foarte conștiincioși, mulți dintre ei trimit bani acasă. Din această cauză, poșta piticească e cât se poate de sigură, fiindcă e bine păzită. Piticii sunt foarte atașați de aurul lor. Orice tâlhar care le-ar cere „banii sau viața“ ar face bine să-și ia un scaun pliant, niște sendvișuri și ceva de citit, cât ține dezbateră.

Apoi Morcove se spală pe față, își puse cămașa și pantalonii de piele și zalele deasupra, își încopcie platoșa și, cu coiful sub braț, ieși vesel în stradă, gata să dea piept cu orice i-o rezerva viitorul.

Aceasta era o altă încăpere, altundeva.

Era o odaie puchinoasă, cu tencuiala măcinată pe pereți, cu tavanul lăsat ca salteaua unui obez. Iar mobila o făcea și mai înghesuită.

Era mobilă veche, de bună calitate, dar locul ei nu era acolo. Mobila asta s-ar fi potrivit în săli înalte, cu ecou. Aici se sufoca. Erau scaune de stejar negru. Erau servante lungi. Era până și o armură. Abia mai rămânea loc pentru cei o jumătate de duzină de oameni – sau cam pe-acolo – care ședeau la masa enormă. Abia mai rămânea loc pentru masă.

Într-un colț întunecat, ticăia un ceasornic.

Perdelele grele, de catifea, erau trase, deși mai era destulă lumină afară. Atmosfera era înăbușitoare, atât de la căldura zilei, cât și de la lumânările din lanterna magică.

Singura lumină venea de la ecran, care, în acea clipă, înfățișa un profil foarte bine redat al lui Morcove Ironfoundersson.

Mica, dar foarte selecta adunare îl privea cu expresia griju-lui inexpressivă a acelor care sunt aproape convinși că gazdei îi lipsesc mai multe doage, dar o suportă, fiindcă tocmai au terminat de mâncat și ar fi nepoliticos să plece atât de devreme.

– Și ce? zise unul dintre ei. Cred că l-am mai văzut umblând prin oraș. Ce-i cu asta? E doar un gardist, Edward.

– Bineînțeles. Era esențial să fie astfel. O poziție umilă în societate. Se potrivește pe deplin tiparului clasic.

Edward d'Eath făcu un semn. Cu un declic, altă placă de sticlă fu pusă pe poziție.

– *Aceasta* n-a fost pictată după natură. Regele P-paragore. E iconograma unui portret vechi. Aceasta – *clic!* – e Regele Veltrick III. După alt portret. Aceasta e Regina Alguinna a IV-a... Remarcați linia bărbiei? Aici – *clic!* – e o monedă de șapte penny din vremea domniei lui Webblethorpe cel Comatos, din nou remarcați detaliile bărbiei și structura osoasă în general, iar aceasta – *clic!* – e... un vas cu flori răsturnat. N-nemțisori, am impresia. De ce e așa?

– Aă, iertați-mă, domnu' Edward, îmi mai rămăseseră niște plăci și demonii nu erau obosiți așa că...

– Următorul diapozitiv, te rog. Și pe urmă poți să ne lași.

– Da, domnu' Edward.

– Să te prezinți la torționarul de serviciu.

– Da, domnu' Edward.

Clic!

– Și aici e o imagine foarte bună – bravo, B-blenkin – a bustului Reginei Coanna.

– Mulțumesc, domnu' Edward.

– Totuși, dacă se vedea mai mult din față, am fi putut fi mai siguri de asemănare. Dar e destul, cred. Poți să pleci, Blenkin.

– Da, domnu' Edward.

– Să-ți ia nițel din urechi, aș zice.

– Da, domnu' Edward.

Servitorul închise respectuos ușa după el, apoi coborî la bucătărie, scuturând din cap cu tristețe. De ani de zile, familia d'Eath nu-și mai putea permite un torționar propriu. Va trebui, de dragul băiatului, să se descurce singur, de bine-de rău, cu un cuțit de bucătărie.

Musafirii așteptau să ia cuvântul gazda, dar el nu prea părea să vrea s-o facă, deși, cu Edward, câteodată era greu să-ți dai seama. La emoții, căpăta nu atât un defect de vorbire, cât pauze prost plasate, de parcă, din când în când, creierul îi trecea temporar gura pe linie moartă.

Până la urmă, cineva din public spuse:

– Foarte bine. Și ce vrei să spui cu asta?

– Ați văzut asemănarea. Nu e ev-evident?

– Ei, haide acuma...

Edward d'Eath trase spre sine o servietă de piele și începu să-i dezlege curelele.

– Dar, dar băiatul a fost adoptat de pitici discieni. L-au găsit prunc, în pădurile din munții Vârfu Berbecelui. Era lângă niște că-căruțe în flăcări, cadavre, genul ăsta de lucruri. Atac al ba-bandiților, se pare. Piticii au găsit o sabie printre rămășițe. Acum o are el. O sabie foarte *veche*. Și e mereu ascuțită.

– Ei și? Lumea e plină de săbii vechi. Și de tocile.

– Aceasta fusese foarte bine ascunsă într-una din căruțe, care se sfărâmaseră. Ciudat. Te-ai fi așteptat să fie pusă la îndemână, nu? Să fie folosită? Într-un teritoriu plin de b-bandiți? Și apoi băiatul a crescut, și... Destinul... face în așa fel încât el și sabia lui să ajungă în Ankh-Morpork, iar acum e aici, gardist în Patrula de Noapte. Nu mi-a venit să cred!

– Dar tot nu e...

Edward ridică palma o clipă, apoi scoase un pachetel din servietă.

– Am făcut ce-cercetări amănunțite, știți, și am reușit să gășesc locul unde s-a produs atacul. O căutare atentă în țărână a scos la iveală cuie vechi de căruță, câteva monede de aramă și în niște cărbune de lemn... asta.

Lungiră cu toții găturile, să vadă.

– Pare să fie un inel.

– Da. E, e, e pătat la suprafață, bineînțeles, altfel l-ar fi o-observat cineva mai înainte. Probabil a fost ascuns undeva în căruță. Am pus să fie p-parțial curățat. Se poate desluși inscripția. Acum, *acesta* este un inventar ilustrat al bijuteriilor casei regale de Ankh, care datează din anul A-M 907, domnia regelui Tyrill. Pot, vă rog, să vă atrag a-atenția asupra micii verighete din colțul din stânga jos al paginii? Veți vedea că artistul a desenat cu multă hă-hărnicie inscripția.

Trecură mai multe minute până când toată lumea examinează inscripția. Erau persoane bănuitoare de la natură. Cu toții erau descendenți ai unor oameni pentru care suspiciunea și paranoia fuseseră trăsături de mare valoare ca să poată supraviețui.

Fiindcă erau, cu toții, aristocrați. Nu se afla printre ei niciunul care să nu știe numele stră-stră-străbunicului lui sau ei și de ce boală rușinoasă murise.

Abia terminaseră o cină nu-foarte-bună, dar care fusese totuși însoțită de câteva vinuri vechi și notabile. Veniseră pentru că îl cunoscuseră toți pe tatăl lui Edward, iar familia d'Eath era un neam vechi și mare, deși acum scăpătaseră de tot.

– Așa că, vedeți dumneavoastră, zise Edward cu mândrie, dovezile sunt copleșitoare. Avem un rege!

Musafirii lui încercară să-și evite unii altora privirile.

– Credeam că vă veți bucura, zise Edward.

Până la urmă, lordul Rust¹ fu cel care dădu glas nerostitului consens. În ochii lui albaștri oțel nu era loc pentru milă, care nu era o calitate bună pentru supraviețuire, dar, câteodată, puteai risca nițică blândețe.

– Edward, zise el, ultimul rege de Ankh-Morpork a murit cu secole în urmă.

– Executat de t-trădători!

– Chiar dacă un descendent ar putea fi găsit, sângele regal ar fi cam diluat acum, nu crezi?

– Sângele regal *nu poate* fi di-diluat!

Ah, gândi lordul Rust. Deci e genul *ăla*. Tânărul Edward crede că atingerea unui rege vindecă scrofulele, de parcă ar fi un soi de unguent cu sulf. Tânărul Edward crede că nu există lac de sânge atât de mare încât să nu merite să te scalzi în el ca să aduci pe tron regele de drept, nici o faptă prea rușinoasă ca s-o comiți în apărarea coroanei. E un romantic, de fapt.

Lordul Rust nu era romantic. Casa Rust se adaptase secolelor postmonarhice din Ankh-Morpork cumpărând, vânzând, închiriind, cultivându-și relațiile și făcând ceea ce a făcut întotdeauna aristocrația, adică folosind orice vânt prielnic ca să supraviețuiască.

– Mă rog, poate, admise el, cu tonul blând al unuia care încearcă să convingă un sinucigaș să se dea jos de pe pervaz, dar trebuie să ne punem întrebarea: oare are Ankh-Morpork în acest moment *nevoie* de un rege?

Edward îl privi ca pe un nebun.

– Nevoie? *Nevoie?* Când frumosul nostru oraș tânjește sub călcâiul ti-tiranului?

– A. Vrei să spui Vetinari.

– Nu vedeți ce i-a făcut orașului?

¹Rugină (n.tr.)